

L'imperi de la Xina

“L'imperi de la Xina, als propis ulls, ‘és el món’.

El món sencer, el món

pròpiament dit, fora del qual

només hi ha gent no del tot

humana o no del tot

civilitzada.

Petits reis

bàrbars de les terres exteriors,

com digué

l'emperador

Qianglong als enviats del rei

Jordi

d'Anglaterra:

“nosaltres no us necessitem

per res,

vosaltres sí.”

Era petitet, vostès l'han vist a les pantalles, semblava un avi amable, si era hivern, amb gorra i tapaboques, acompanyat de les filles, i només s'ocupava, els darrers anys, de contemplar les flors del seu jardí. No sé si és aquest el model d'emperadors jubilats, fills del cel en descans, o si és simple coincidència d'imatges entre Deng Xiaoping, que s'acaba de morir, i Puyi, l'últim petit emperador criat al palau, que vam veure en la pel·lícula famosa i que es va morir fent, si no m'equivoque, de jardiner dels rosers imperials. Mao va ser un altre model acreditat, d'emperador guerrer sobrehumà, com el gran Qin unificador dels tres regnes i insigne cremador de llibres, el manxú Kangxi que envià exèrcits fins al golf de Bengala i al cor de l'Àsia islàmica, o l'última emperadriu regent Cixi o Tzuhsi, que entre derrotes i desastres intrigava a la Ciutat Prohibida. Mao va ser una perfecta síntesi d'una història llarguíssima d'invasions exteriors, revolucions, divisió i unificació, dispersió del poder i nova concentració. La història política de la Xina és més o menys això, i sempre amb un fill del cel al capdamunt, ocupant el lloc per herència o per conquesta. Fins i tot, per no desmerèixer dels antecessors, l'emperador Mao Zedong viatjava en trens especials de luxe, com abans les comitives imperials, i tenia un harem de concubines joves i constantment renovades.

Després, com passava tan sovint en la mort dels emperadors antics, vingué la lluita pel poder, uns anys de desordre, i un nou príncep del cel, veloçment reconegut com altíssim senyor, heroi de raça divina. L'autoritat imperial exigeix uns certs atributs d'ordre superior, un reconeixement i un procés de divinització, que no estan a l'abast de qualsevol president, hereu designat, o secretari de partit: encarnar el pes de l'imperi és una altra cosa, més profunda i subtil. Qui recorda ara els hereus elegits per Mao i després caiguts, Lin Piao i companyia, la vidua cruel i la banda dels quatre, o fins i tot el president Hua Guofeng, qui se'n recorda? L'imperi només pot encarnar-se en un cos, i aquest va ser el de Deng Xiaoping. Per mèrits propis, llarga preparació, habilitats infinites, i sentit de l'oportunitat històrica. Però sobretot

perquè va ser capaç de produir al seu voltant l'acceptació necessària, l'única forma de legitimitat coneguda als imperis, que és el reconeixement que aquest home és més que un home: és fill de Déu, de la història, del cel, del sol i de la lluna, fill de Marx i de la mare Xina, tant se val: és l'encarnació d'un ordre superior. Encara que ell mateix siga baixet, un vellet amb gorra i bufanda, una aparença insignificant.

Ningú no sap encara el nom del pròxim emperador, si serà Jiang Zemin, o si aquest farà només un paper de transició com Hua Guofeng. No sabem quines seran les lluites per la successió, els noms en l'ombra, i qui sorgirà com elegit del cel. Sabem, això sí, que després de l'últim emperador n'ha de venir un altre. No un simple president de república, o cap de govern o equivalent, com als països que considerem normals, sinó algú amb els atributs del poder diví. I és que la Xina no és un país com els altres: és l'únic gran imperi antic encara en funcionament, i això té els seus requisits. Per exemple, el requisit que no hi ha imperi sense emperador. De cap manera: impossible. Vostès diran que en realitat vivim en l'imperi americà, i que el president Clinton no té aire de portar ceptre i corona, però això és una altra qüestió: els EUA, amb la seua esfera d'influència (o siga, l'esfera terrestre), no són un imperi antic i compacte, són una cosa moderna, difusa o canviant, entre *cowboys* i coca-cola, Hollywood, *rock and roll*, dòlars, CIA i portaavions, un conjunt mudable que cap emperador no podrà encarnar en el culte a la seua persona.

Mentre que l'imperi de la Xina, que és un imperi continental, té ja quaranta-dos segles, més de quatre mil anys, i ells ho saben. I una cosa més important encara: l'imperi de la Xina no és el centre del món, com han tingut sempre la pretensió de ser tots els imperis acreditats. L'imperi de la Xina, als propis ulls, *és el món*. El món sencer, el món pròpiament dit, fora del qual només hi ha gent no del tot humana o no del tot civilitzada. Petits reis bàrbars de les terres exteriors, com digué l'emperador Qianglong als enviats del rei Jordi d'Anglaterra: “nosaltres no us necessitem per a res, vosaltres sí”. Per això mateix, no ho oblidem, l'imperi de la Xina serà la clau del pròxim segle. L'imperi i els emperadors.